

BURMISTRZ MONIEK

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
GMINY MOŃKI**

MOŃKI 2018 r.

Spis treści

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	3
1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania.....	3
1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami.....	3
1.3. Ustalenia i główne cele zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	17
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	20
1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	21
1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	21
1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	21
2. Istniejący stan środowiska.....	24
2.1. Położenie fizyczno-geograficzne.....	24
2.2. Budowa geologiczna.....	25
2.3. Wody powierzchniowe.....	25
2.4. Wody podziemne.....	26
2.5. Klimat.....	27
2.6. Warunki glebowe.....	27
2.7. Surowce mineralne.....	28
2.8. Środowisko przyrodnicze.....	28
2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione.....	28
2.10. Fauna i flora.....	29
2.11. Krajobraz.....	30
2.12. Dziedzictwo kulturowe.....	30
3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	31
4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	31
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	34
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.....	34
7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko.....	34
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	38
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	38
10. Materiały źródłowe.....	38
Załącznik – oświadczenie autora prognozy.....	40

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania

Podstawę opracowania zmiany planu stanowią:

1. Uchwała Rady Miejskiej w Mońkach Nr XLVII/326/18 z dnia 22 maja 2018 r w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki.
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r. zmienionego uchwałą Nr XXVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2013 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r. oraz Nr XXXV/243/17 z dnia 29 czerwca 2017 r..

Prognozę oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki opracowano zgodnie z art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).

Celem prognozy jest wykazanie w jaki sposób i w jakim zakresie zmiany wprowadzone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Mońki wpłyną na środowisko. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- a) wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- b) ocenę skutków oddziaływania na środowisko zmian przyjętych w zmianie planu zagospodarowania przestrzennego,
- c) ocenę na ile ustalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 31.07.2018 r., znak: WPN.411.1.37.2018.AR,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach - Uzgodnienie Nr NZ/Uz-03/18 z dnia 23.07.2018 r.

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami

Opracowywany dokument ma powiązania z niżej wymienionymi opracowaniami i dokumentami:

- Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 220 grudnia 2000 r.) tzw. Ramową Dyrektywą Wodną,
- Pakietem klimatyczno-energetycznym (przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 r.),
- Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy podlaskiej,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.),
- Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2017-2020 (Uchwała Nr XXIX/262/2016 z dnia 24 października 2016 r.),

- Planie Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022 (Uchwała Nr XXXII/280/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 grudnia 2016 r.),
- Opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby „projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”,
- Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Mońki do 2014 r.,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Mońki 2014-2020 r.

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna

Zgodnie z zapisami art. 6 Ramowej Dyrektywy Wodnej, Państwa Członkowskie zobligowane są do utworzenia rejestru wszystkich obszarów wymagających szczególnej ochrony, w celu zachowania dobrego stanu znajdujących się tam wód powierzchniowych i podziemnych oraz dla utrzymania siedlisk i gatunków bezpośrednio uzależnionych od wody. W Polsce zgodnie z transpozycją zapisów RDW do ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. rejestr obszarów chronionych został utworzony w 2003 r., a jego uaktualnienie miało miejsce w latach późniejszych. Ze względu na położenie w dorzeczu Wisły należy wziąć pod uwagę wytyczne wynikające z wymagań charakterystyki obszarów dorzeczy.

Rejestr wykazów obszarów chronionych, zgodnie z art. 317, ust. 1 sporządzany dla każdego obszaru dorzeczca, obejmuje wykazy:

- 1) jednolitych części wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, o których mowa w art. 71;
- 2) jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
- 3) obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;
- 4) obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie;
- 5) obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Pakiet klimatyczno – energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)

Cele dla EU:

- 1) zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. w UE w przypadku, gdyby uzyskano światowe porozumienie co do redukcji gazów cieplarnianych,
- 2) zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 20% w 2020 r., w tym 10% udziału biopaliw w zużyciu paliw pędnych,
- 3) zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20% do 2020 r. w porównaniu do prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię,

Cele dla Polski różne od średnich dla całej EU:

- 1) możliwość 14% wzrostu emisji w 2020 roku w porównaniu do 2005 roku w sektorach nieobjętych EU ETS, kierując się wielkością Produktu Krajowego Brutto (PKB) na mieszkańca, niższą w Polsce od średniej w UE,
- 2) zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15% w 2020 roku, zamiast 20% jak średnio w UE z uwagi na mniejsze zasoby i efektywność odnawialnych źródeł energii w Polsce.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Główne zagrożenia i korzyści wynikające ze zmian klimatu:

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiązą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawalnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość, oraz nasili się proces ewaporacji, co wpłynie na spadek zasobów wodnych kraju.

Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych ale także na zboczach dolin rzecznych i na klifach wzdłuż brzegu morskiego. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych i wód przybrzeża, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu.

1.1.1. Opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień.

1.1.2. Zarządzanie ryzykiem powodziowym, w tym zapewnienie infrastruktury krytycznej; zwiększenie możliwości retencyjnych i renaturyzacja cieków wodnych.

1.1.3. Przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Uwzględnianie aktualnego i potencjalnego wzrostu poziomu morza i zagrożenia powodziowego w planach inwestycyjnych w strefie nadmorskiej i wodach przybrzeżnych.

1.2.1. Działania stabilizacyjne linii brzegowej i zapobieganie erozji i zanikowi plaż oraz degradacji klifów.

1.2.2. Kontynuacja i rozwój stałego monitoringu stanu brzegów morskich i strefy wód przybrzeżnych.

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Przygotowanie systemu energetycznego do zmienionych warunków z uwzględnieniem szczytu zimowego i letniego zapotrzebowania na energię.

1.3.1. Rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia.

1.3.2. Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w przypadkach, w których zastosowanie podstawowych źródeł nie będzie możliwe.

1.3.3. Zabezpieczenie awaryjnych źródeł chłodzenia w elektrowniach zawodowych.

1.3.4. Projektowanie sieci przesyłowych, w tym m.in. podziemnych oraz naziemnych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych, w celu ograniczenia ryzyka m.in. zalegania na nich lodu i śniegu, podtopień oraz zniszczeń w przypadkach silnego wiatru.

1.3.5. Wspieranie rozwoju OZE w szczególności mikroinstalacje w rolnictwie.

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

- 1.4.1. Opracowanie programów adaptacji leśnictwa do zmian klimatycznych z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb przemysłu, energetyki, rolnictwa, turystyki i rekreacji, rozwoju regionalnego, bioróżnorodności.
- 1.4.2. Zwiększanie lesistości zarówno w wyniku sztucznych zalesień, jak i sukcesji naturalnej, oraz racjonalizacja użytkowania gruntów, zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych.
- 1.4.3. Wprowadzanie do gospodarki leśnej zasad leśnictwa ekosystemowego, dynamiczna ochrona istniejącego zróżnicowania biologicznego wykorzystująca zarówno naturalne procesy genetyczne (adaptacja) jak i działania człowieka, ukierunkowane na zachowanie istniejącego zróżnicowania biologicznego, ukierunkowanie sztucznej selekcji również na cechy przystosowawcze do zmieniających się warunków klimatycznych.
- 1.4.4. Kontynuacja wdrażania oraz rozwijanie instrumentów ochrony przestrzeni rolniczej, leśnej i zasobów glebowych dużej wartości
- 1.4.5. Zróżnicowanie drzewostanu, zwłaszcza w trakcie przebudowy, pod względem: gęstości, składu gatunkowego (zwiększenie udziału gatunków liściastych), struktury wysokości, wieku, płatowości/ mozaikowości
- 1.4.6. Kontynuacja programu ochrony gleb przed erozją, kontynuowanie i rozszerzenie programu małej retencji i retencji glebowej zwłaszcza w lasach i użytkach zielonych.
- 1.4.7. Monitoring, kontrola i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych, które zagrażają rodzimym gatunkom lub siedliskom przyrodniczym.
- 1.4.8. Monitoring lasów pod kątem reakcji drzew na zmiany klimatyczne, m.in. obserwacje fenologiczne, strefowe zmiany zasięgu gatunków szczególnie w obszarach górskich.
- 1.4.9. Monitoring w powiązaniu z naturalną dynamiką ekosystemów i okresowa ocena przyrodniczych obszarów chronionych, utworzenie systemu gromadzenia i przetwarzania danych.
- 1.4.10. Wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej lasu poprzez rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej związanej z ochroną lasów.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Działanie priorytetowe - Opracowanie zasad zabudowy obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i chronionych, obszarów zieleni w miastach, pasa nadbrzeża oraz budowy obiektów użyteczności publicznej.

- 1.5.1. Wprowadzenie ograniczeń w zakresie budownictwa powszechnego i dodatkowe wymagania w zakresie ochrony przed zalaniem budynków podpiwniczonych na obszarach zalewowych i w strefie nadmorskiej oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi. Wprowadzanie zasad bezpiecznego inwestowania na klifach.
- 1.5.2. Wdrożenie działań zabezpieczających przed osuwiskami.
- 1.5.3. Wprowadzenie wymogu dostępu on-line do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obowiązku doradztwa dla osób i firm pragnących inwestować w strefach zagrożonych.

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Ograniczenie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych u wrażliwych grup ludności.

- 1.6.1. Prowadzenie badań epidemiologicznych, klinicznych i klimatyczno-fizjologicznych w aspekcie zachorowań na choroby klimatyzależne.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Działanie priorytetowe - Rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybkiej do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu.

2.2.1. Doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Działanie priorytetowe - Uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmienionych warunków klimatycznych.

3.1.1. Utworzenie stałego monitoringu lub dostosowanie obecnych systemów monitoringu dla kontrolowania elementów budownictwa i infrastruktury transportowej wrażliwych na zmiany klimatu oraz utworzenie lub dostosowanie systemów ostrzeżeń dla służb technicznych

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Przegląd lub stworzenie działań i planów opracowanych na potrzeby utrzymania przejezdności tras komunikacyjnych lub zmiany tras i stosowania zastępczych środków transportowych

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

Działanie priorytetowe - Przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem działań adaptacyjnych.

4.1.1. Wdrożenie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania i reagowania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi (np. drożności kanalizacji i systemów odwadniania budowli podziemnych, sytuacji sprzyjających wzrostowi zanieczyszczeń powietrza i wody), w miastach.

4.1.2. Zapobieganie i ograniczanie skutków katastrof oraz zwiększenie skuteczności reagowania.

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Działania dotyczące polityki przestrzennej uwzględniają konsekwencje zmian klimatycznych dla miast. Ich wynikiem powinna być m.in. adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście.

Uwzględnienie w planach zagospodarowania w miastach konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych, korytarzy wentylacyjnych oraz dopuszczalnego preferowanego sposobu ogrzewania budynków

Działanie priorytetowe - Uwzględnienie w planach zagospodarowania w miastach konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych, korytarzy wentylacyjnych oraz dopuszczalnego preferowanego sposobu ogrzewania budynków.

4.2.1. Opracowanie miejskich planów adaptacji z uwzględnieniem zarządzania wodami opadowymi (lub uwzględnienie komponentu adaptacyjnego w innych dokumentach strategicznych i operacyjnych).

4.2.2. Rewitalizacja przyrodnicza, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem małej retencji w miastach. Wymiana szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Opracowanie procedur dot. współpracy służb i instytucji na potrzeby reagowania na wielowymiarowe zagrożenia zw. ze zmianami klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu koordynacji.

5.1.1. Promocja innowacyjnych rozwiązań w zakresie adaptacji produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu.

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Działanie priorytetowe - Przeprowadzenie analizy potencjału polskiej gospodarki do wytwarzania i wdrażania innowacyjnych technologii adaptacyjnych.

5.2.1. Konsolidacja /stworzenie nowych źródeł finansowania innowacyjnych technologii adaptacyjnych w tym badań i wdrożeń.

5.2.2. Stworzenie platformy internetowej upowszechniającej informacje w zakresie polskich technologii adaptacyjnych.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Działanie priorytetowe - Edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, wpływu inwazyjnych gatunków obcych oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody

6.1.1. Rozwijanie w programach kształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjum i liceum problematyki adaptacji do zmian klimatu oraz rozszerzenie programów dokształcania personelu medycznego o problematykę chorób klimatozależnych, tropikalnych i przenoszonych wektorowo”

6.1.2. Organizowanie szkoleń w zakresie: zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków dla mieszkańców: terenów zagrożonych powodzią, osuwiskami i silnymi wiatrami.

6.1.3. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków.

6.1.4. Włączenie lokalnych społeczności i administracji samorządowej do działań zapobiegających skutkom zmian klimatu.

Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych

Działanie priorytetowe - Wypracowanie kompleksowych rozwiązań w zakresie pomocy Państwa udzielanej na pokrycie strat w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, oraz rozwijanie systemu ubezpieczeń obejmujących ryzyko wynikające ze zmian klimatu.

6.2.1. Upowszechnienie ubezpieczeń majątkowych na obszarach zagrożonych. (Dotyczy wszystkich obszarów trwale zagrożonych tj. powodzią, suszami, osuwiskami, erozją brzegów z podtopieniami w strefie wybrzeża)

6.2.2. Wzmocnienie systemu opieki społecznej w celu skutecznego przeciwdziałania i zwalczania skutków zmian klimatu wśród najbardziej wrażliwych grup społecznych.

Przystosowanie polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i związanych z tym zjawisk jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań, szczególnie dla administracji szczebla centralnego oraz regionalnego i lokalnego. Pomiedzy zagospodarowaniem przestrzennym a zmianami klimatycznymi oraz koniecznością adaptacji do zmian klimatu występuje sprzężenie zwrotne. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego które w skrajnym przypadku mogą generować konflikty społeczne i ograniczać możliwości rozwoju.

Obszary zurbanizowane stanowią szczególną kategorię w strukturze przestrzeni geograficznej, charakteryzującą się dużą gęstością populacji ludzkiej, a tym samym są bardzo wrażliwe z uwagi na negatywne oddziaływanie antropopresji. Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz

suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu.

Pośrednim zagrożeniem są powodzie z uwagi na to, że większość obszarów metropolitalnych zlokalizowana jest w dolinach dużych rzek. Opady ulewne podobnie jak powodzie stanowią zagrożenie dla infrastruktury miejskiej poprzez podtopienia, osuwiska i zniszczenie ciągów komunikacyjnych, budynków i mienia.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia jej wymogów przez aglomerację są:

- Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiadająca przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze.
- Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami Prawa wodnego i rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów.
- Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi. Oznacza to wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:
  - 95% dla aglomeracji o RLM < 100 000,
  - 98% dla aglomeracji o RLM ≥ 100 000.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

„Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” – opracowywany jest dla strefy podlaskiej (kod strefy PL2002) w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu w 2011 i 2012 r. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012 r., poz. 914) strefa podlaska obejmuje całe województwo podlaskie z wyłączeniem obszaru aglomeracji białostockiej.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w aglomeracji. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

3.3.7. Działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie zanieczyszczeń objętych Programem (są to działania mające wpływ na obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 będące przykładem dobrej praktyki w zagospodarowaniu przestrzennym, działalności gospodarczej oraz życiu codziennym społeczeństwa, które w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych powinny być wdrażane do codziennego życia):

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej):
  - rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą,
  - zmiana paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,

- zmniejszanie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
  - ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
  - zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5;
2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej):
- całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w mieście,
  - zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym,
  - kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych,
  - tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów,
  - rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
  - polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego,
  - organizacja systemu bezpiecznych parkingów na obrzeżach miasta łącznie z systemem taniego transportu zbiorowego do centrum miasta (system Park & Ride),
  - tworzenie systemu ścieżek rowerowych,
  - tworzenie systemu płatnego parkowania w centrum miasta,
  - wprowadzanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
  - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych),
  - wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni,
  - stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji;
  - uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta,
3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw:
- ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
  - zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki,
  - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
  - stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności,
  - stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii,
  - zmniejszenie strat przesyłu energii,
4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne:
- stosowanie efektywnych technik odpylania, odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych,
  - zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu,
  - zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających,
5. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
- kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości,
  - prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci),
  - uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci cieplnej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
  - promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła,
  - wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza.
6. W zakresie planowania przestrzennego:
- uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, poprzez działania polegające na:

- wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
- zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
- ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowoplanowanej zabudowie,
- preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
- modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centrum miast,
- reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miast,
- zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
  - zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni izolacyjnej (z roślin o dużych zdolnościach fitoromediacyjnych),
  - zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu "zielona ściana" zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających.
- Planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miasta”

Na terenie miasta Mońki nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w 2012 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Cel 2.4. Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego, a w szczególności:

- prawnie chronionych, unikalnych w skali kraju i Europy walorów ekologicznych,
- zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
- złóż surowców mineralnych i organicznych,
- rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zasobów leśnych.

Kierunki ochrony zasobów środowiska województwa

- a) wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”,
- b) ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa,
- c) ochrona powierzchni ziemi,
- d) ochrona powietrza atmosferycznego
- e) ochrona wód śródlądowych – powierzchniowych i podziemnych,
- f) ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów,
- g) ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym,
- h) ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska.

Strategia rozwoju województwa podlaskiego do 2020 r.

Cel 4 Ochrona środowiska naturalnego

- rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz systemu gospodarowania odpadami,
- rozwój systemów energetycznych,
- rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- rozwój innowacyjności gospodarki regionu,
- rozwój kadr gospodarki regionu w tym kształcenia ustawicznego.

Polska, podobnie jak wiele innych krajów europejskich zgodnie z Europejskim Programem w Sprawie Zmiany Klimatu przyjęła krajowy program mając na celu redukcję emisji CO₂. Obejmuje on zróżnicowaną politykę przyjętą na poziomie europejskim, jak również na poziomie krajowym, m in. zawierającą:

- planowane zwiększenie zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (wiatrowej, słonecznej, biomasy),

- poprawę wydajności energetycznej, np. w budynkach, obiektach przemysłowych, urządzeniach gospodarstwa domowego.

Rozwój energii wiatrowej to jedno z wdrażanych działań Prowadzi do ograniczenia emisji do powietrza i zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2017-2020

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

Cel 1. Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza

- modernizacja transportu w kierunku transportu niskoemisyjnego,
- opracowanie i aktualizacja programów w zakresie ochrony powietrza,
- monitoring powietrza,
- edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza i przeciwdziałania zmian klimatu.

Cel 2. Poprawa efektywności energetycznej

- rozbudowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci ciepłowniczej i gazowej,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i prywatnym, w tym termomodernizacja i wymiana oświetlenia.

Cel 3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu

- pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, wody, biomasy i biogazu) do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

2. Zagrożenia hałasem

Cel 1. Ograniczenie emisji hałasu

- uwzględnienie aspektów związanych z ponadnormatywnym hałasem w zagospodarowaniu przestrzennym,
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi (w tym usprawnienie organizacji ruchu),
- eliminacja zagrożenia mieszkańców województwa nadmiernym hałasem,
- opracowanie i aktualizacja programów ochrony przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych),
- monitoring hałasu komunikacyjnego i kontynuacja kontroli jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.

3. Pola elektromagnetycznego

Cel 1. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

4. Gospodarowanie wodami

Cel 1. Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych

- ochrona zasobów wodnych (w tym ochrona naturalnej hydromorfologii cieków),
- budowa i odtwarzanie systemów i urządzeń melioracji wodnych (w tym niezbędnych do realizacji zrównoważonego rolnictwa) oraz pozostałej infrastruktury służącej do retencjonowania, regulacji i ochrony zasobów wód,
- odtwarzanie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek,
- ograniczenie presji rolnictwa na wody,
- planowanie przestrzenne jako instrument w zakresie gospodarowania wodami,
- monitoring wód,
- edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowania wodami.

5. Gospodarka wodno-ściekowa

Cel 1. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej

- rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz stacji uzdatniania,
- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej z uwzględnieniem konieczności ograniczania strat wód,

- uwzględnianie w procesie planowania przestrzennego ograniczeń związanych z zaopatrzeniem w wodę.

Cel 2. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

- realizacja projektów sanitacji w zabudowie rozproszonej,
- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej),
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja działań w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- monitoring wód oraz kontrola jakości wody wodociągowej przeznaczonej do spożycia,
- edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

6. Zasoby geologiczne

Cel 1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin

- ograniczenie presji wywieranej na środowisko i ludność lokalną podczas prowadzenia prac geologicznych oraz eksploatacji i magazynowania kopalin, w tym monitorowanie wydobywania,
- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zrównoważonego gospodarowania kopalinami,
- edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi.

7. Gleby

Cel 1. Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

- rekultywacja terenów zdegradowanych lub zdewastowanych w celu przywrócenia im wartości użytkowych lub przyrodniczych,
- przeciwdziałanie degradacji gleb i powierzchni ziemi,
- monitoring gleb i powierzchni ziemi,
- edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi.

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel 1. Racjonalne gospodarowanie odpadami

- zapewnienie funkcjonowania systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych,
- zapewnienie sprawnego funkcjonowania procesów przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i innych procesów odzysku (w tym ograniczenie masy odpadów składowanych),
- zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury służącej składowaniu odpadów,
- usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest,
- monitoring gospodarki odpadami,
- edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarki odpadami.

9. Zasoby przyrodnicze

Cel 1. Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków

- aktualizacja inwentaryzacji oraz stworzenie spójnego systemu informacji, opartego o technologie informatyczne, o zasobach gatunków i siedlisk przyrodniczych województwa wraz z wyceną wartości środowiska przyrodniczego,
- planowanie działań ochronnych na terenach przyrodniczo cennych,
- zwiększanie powierzchni obszarowych form ochrony przyrody i krajobrazu,
- ochrona siedlisk i gatunków,
- wielofunkcyjna, zrównoważona gospodarka leśna,
- racjonalna gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska,
- minimalizacja ryzyka wprowadzenia do środowiska gatunków obcych oraz usuwanie, kontrola i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych,
- powiązanie systemów dolin rzecznych (jako naturalnych korytarzy ekologicznych) z zarządzaniem ryzykiem powodziowym, systemem obszarów chronionych i programem zwiększania możliwości retencyjnych, poprzez wykorzystanie naturalnych uwarunkowań terenu,
- monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zarządzanie środowiskiem.

Cel 2. Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych

- racjonalne powiększanie zasobów leśnych i dostosowanie składu gatunkowego drzewostanu do siedliska oraz zwiększanie różnorodności biocenoz leśnych, z uwzględnieniem gatunków odpornych na susze i podtopienia,

- zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów,
- planowanie przestrzenne jako instrument w zakresie gospodarowania środowiskiem.

Cel 3. Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego

- wykonanie audytu krajobrazowego – identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa, określenie ich cech charakterystycznych oraz ocena ich wartości,
- ochrona krajobrazu.

Cel 4. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym

- podejmowanie działań edukacyjnych służących ochronie i zachowaniu różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego oraz zagwarantowanie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska i dostępu do informacji o środowisku.

10. Zagrożenia poważnymi awariami

Cel 1. Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym

- wspieranie działania jednostek reagowania kryzysowego.

Cel 2. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego

- zapobieganie sytuacjom kryzysowym poprzez kompleksowe działania prewencyjne.

Cel 3. Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii

- ograniczenie występowania poważnych awarii.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Gospodarka odpadami w województwie opiera się na wskazanych w planie regionach gospodarki odpadami (RGO). Na obszarze województwa podlaskiego funkcjonują 4 regiony gospodarki odpadami, wskazane w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2012 - 2017” (Uchwała Nr XX/233/12 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 czerwca 2012 r. (WPGO 2012). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu.

Kierunki działań:

1. Badania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym m.in. badania dotyczące analizy składu morfologicznego odpadów oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów.
2. Utrzymanie finansowania inwestycji (m.in. przez instrumenty finansowe) ukierunkowanych na modernizację instalacji przetwarzających odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, tak aby mogły dostosować się i spełniać wysokie standardy ochrony środowiska.
3. Ograniczenie możliwości finansowania ze środków publicznych inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i pochodzącymi z ich przetworzenia - w przypadku wystąpienia zagrożenia możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów do 2020 r. lub w przypadku wystąpienia nadwyżki mocy przerobowych instalacji w regionach gospodarowania odpadami w stosunku do dostępnego strumienia odpadów.
4. Organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu gminnym mających na celu m.in.
  - 4.1 .Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji (ze szczególnym podkreśleniem należytego, tj. racjonalnego planowania zakupów artykułów spożywczych, aby zapobiegać marnotrawieniu żywności).
  - 4.2. Właściwego postępowania z odpadami, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji (szczególnie w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych).
  - 4.3. Promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikające (szeroko pojęte działania edukacyjno - informacyjne skierowane do różnych grup docelowych, w szczególności przedszkolaków, uczniów i studentów, ogółu obywatelu, a także decydentów).
5. Objęcie wszystkich mieszkańców oraz nieruchomości niezamieszkałych systemem zbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym.
6. Zwiększenie asortymentu zbieranych selektywnie odpadów.

7. Zwiększenie ilości PSZOK, w tym modernizacja istniejących punktów oraz budowa punktów w gminach gdzie one nie funkcjonują.
8. Zwiększenie ilości PSZOK, w których funkcjonować będą punkty napraw (przygotowania do ponownego użycia) oraz punkty, w których przyjmowano rzeczy używane niestanowiące odpadów, celem ponownego użycia.
9. Promowanie kompostowania przydomowego odpadów z pielęgnacji zieleni przydomowej.
10. Budowa i modernizacja instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim instalacji do doczyszczania zbieranych selektywnie odpadów oraz części biologicznych instalacji MBP (docelowo przekształcenie części mech. instalacji MBP na doczyszczanie selektywnej zbiórki, a części biol. MBP na przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów).
11. Promowanie takich technologii przetwarzania bioodpadów, w wyniku których powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska materiał wykorzystywany do celów nawozowych lub rekultywacyjnych, a także biogaz.
12. Wdrożenie rozwiązań pozwalających na należyte monitorowanie i kontrolę postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
13. Realizacja działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m., od 1 stycznia 2016.
14. Prowadzenie przez gminy gospodarki odpadami komunalnymi w ramach systemu regionów gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o RIPOK.

Na terenie województwa podlaskiego dla gmin zaleca się podejmowanie m.in. następujących działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji:

1. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dla mieszkańców dotyczących:
  - zapobieganiu powstawania odpadów,
  - unikaniu stosowania przedmiotów jednorazowego użycia,
  - ponownego użycia przedmiotów, wykorzystywania pojemników i toreb wielokrotnego użycia itp.
2. Organizacja punktów selektywnego zbierania odpadów, w których poza typową działalnością polegającą na zbieraniu odpadów:
  - prowadzone są działania informacyjno - edukacyjne,
  - znajdują się punkty wymiany rzeczy używanych i punkty napraw i przygotowania do ponownego użycia.

Mońki znajdują się w Regionie Północnym gospodarki odpadami województwa Podlaskiego, gdzie odpady są przyjmowane i przetwarzane w dwóch regionalnych instalacjach gospodarki odpadami: ZUOK w Suwałkach oraz ZZO Koszarówka, których moce przerobowe pokrywają zapotrzebowanie regionu.

Opracowanie ekofizjograficzne

- utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie, które tworzą system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy,
- chronienie wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności ujęć wód komunalnych i GZWP „Pradolina Biebrzy”,
- skuteczne rozwiązanie problemu unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi,
- stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych w sposób gwarantujący ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie składników użytkowych - selektywna zbiórka odpadów,
- przestrzeganie zasady, aby uciążliwości istniejących i projektowanych zakładów usługowych i rzemieślniczych mieściły się w granicach własnej działki, a ich działalność nie pogarszała stanu środowiska,

- dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, na etapie decyzji o warunkach zagospodarowania i zabudowy terenu, opracowywanie raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu,
- lokalizowanie zakładów stwarzających zagrożenia poważnych awarii w bezpiecznej odległości od siebie, od osiedli mieszkaniowych, od obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego i obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną,
- przestrzeganie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku .

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki

- wartościowa, lepsza od średniej wojewódzkiej rolnicza przestrzeń produkcyjna, co stwarza możliwości intensyfikacji produkcji rolniczej i rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- położenie miasta i gminy na ciągu drogi krajowej o znaczeniu regionalnym Nr 669 Białystok - Mońki - Ełk, oraz linii kolejowej Białystok - Mońki - Ełk - co stwarza możliwość rozwoju urządzeń obsługi komunikacyjnej i turystyki a także zakładów produkcyjnych wymagających dobrych powiązań komunikacyjnych,
- obszary przydatne dla rozwoju rekreacji i wypoczynku świątecznego oraz pobytowego o zasięgu ponadlokalnym w dolinie rzeki Biebrzy,
- walory środowiska przyrodniczego (czyste powietrze, gleby), co daje możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz turystyki i agroturystyki,
- stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna w Mońkach oraz niezłe warunki mieszkaniowe,
- szansa na pełną gazyfikację gminy w związku z projektowanym przebiegiem gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Białystok - Mońki,
- istniejące i udokumentowane złoża kruszyw,
- brak większego przemysłu i miejsc pracy dla ludności pozarolniczej oraz ludności zbędnej w rolnictwie,
- przeludnienia i starzenia się ludności wiejskiej,
- braki w systemie zaopatrzenia w wodę, kanalizacji sanitarnej, gazownictwie, elektroenergetyce, telekomunikacji, utylizacji odpadów stałych,
- trudności w zagospodarowaniu istniejącego niewykorzystanego majątku produkcyjnego, obsługi rolnictwa i urządzeń usługowych,
- bariera rozwoju wynikająca z podłoża socjologicznego, polegającego na fakcie, że wraz z rozwojem demokracji potęgują się protesty mieszkańców przeciw lokalizacji obiektów lub urządzeń o przeznaczeniu ogólnospołecznym lub uciążliwym dla mieszkańców,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska a także z ochrony gruntów rolnych i leśnych,

Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Mońki

- a) ochrona wód
  - wysokie zasoby wód podziemnych,
  - dobra jakość wód podziemnych,
  - ograniczone zasoby wód powierzchniowych,
  - niska jakość wód powierzchniowych,
  - obniżanie się poziomu wód gruntowych,
  - niedostateczna retencja wód,
- b) gospodarka wodno-ściekowa
  - dobre i wysoceefektywne oczyszczalnie ścieków,
  - wysoki stopień zwodociągowania,
  - niski stopień skanalizowania,
- c) warunki glebowe
  - niewielki odsetek gruntów zdewastowanych, wymagających rekultywacji i zagospodarowania,
  - niska zawartość metali ciężkich w glebach użytków rolnych,
  - niski poziom chemizacji środowiska,
  - degradacja zmeliorowanych terenów bagiennych,
  - słabe warunki produkcji rolnej,
- d) środowisko przyrodnicze

- wysoka atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna,
  - wysoka różnorodność biologiczna, występowanie wielu gatunków i siedlisk rzadkich w skali europejskiej,
  - duże kompleksy leśne i bagienne,
  - brak złóż kopalin o znaczeniu ponadlokalnym i ponadregionalnym,
  - narastający problem hałasu komunikacyjnego,
- e) ochrona atmosfery
- czyste powietrze,
  - dostępność paliw ekologicznych,
  - korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
  - niewykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
  - brak gazyfikacji gminy,
  - brak zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło,
  - wykorzystywanie węgla jako źródła energii,
  - brak rozpoznania oddziaływania źródeł promieniowania elektromagnetycznego
- f) gospodarowanie zasobami środowiska
- kształcenie na rzecz zrównoważonego rozwoju,
  - powstawanie stowarzyszeń i związków gmin,
  - programy edukacyjne,
  - udział społeczeństwa w aktywnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska,
  - dobrze zorganizowany system oceny i ratownictwa zagrożenia pożarowego w lasach, zagrożeń biologicznych i sanitarnych,
  - niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Plan rozwoju lokalnego gminy Mońki 2014-2020

Kierunki rozwoju gminy Mońki

- a) funkcje podstawowe
- produkcja rolna dostosowana do uwarunkowań naturalnych na terenach wiejskich,
  - gospodarka leśna w dostosowaniu do wymogów ochrony środowiska
  - wielokierunkowa działalność gospodarcza w tym przemysłowa, jako funkcja uzupełniająca w mieście Mońki,
- b) funkcje towarzyszące
- mieszkalnictwo,
  - obsługa w zakresie rozwoju usług, komunikacji i infrastruktury technicznej,
- c) funkcja dodatkowa - turystyka.

Przyjęte zasady zagospodarowania przestrzennego

- utrzymanie rolniczego użytkowania terenu, z zastosowaniem tzw. ekologicznych (przyjaznych dla środowiska) technologii,
- koncentracja zabudowy w obrębie obecnych granic miejscowości, dążenie do zwiększenia zwartości układów osadniczych,
- dopuszczenie nowej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej oraz zabudowy związanej z obsługą rolnictwa i jego funkcjonowaniem (mieszalnie pasz, przechowalnie, magazyny) w granicach miejscowości i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, a także zabudowy usługowej na rzecz obsługi ludności.

Rozwój proekologicznych kierunków gospodarki na terenach leśnych

- ochrona różnorodności biologicznej lasów, naturalne kierunki hodowli lasów z zachowaniem zgodności siedliskowej,
- przeciwdziałanie monokulturom lasów,
- zwiększenie odporności biologicznej lasów poprzez wprowadzenie domieszek drzew iglastych, zapobieganie masowemu pojawianiu się szkodników,
- zwiększanie lesistości poprzez zalesianie marginalnych terenów rolniczych.

1.3. Ustalenia i główne cele zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy uchwały Rady Gminy Mońki w sprawie projektu zmiany miejscowego planu gminy Mońki uchwalonego uchwałą Nr IX/64/03 Rady Miejskiej w

Mońkach z dnia 30 października 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 122, poz. 2247, zm. z 2006 r. Nr 12, poz. 155, z 2008 r. Nr 270, poz. 2748, z 2011 r. Nr 100, poz. 1141 z 2013 r. poz. 1647 z 2016 r. poz. 3653, 4885, z 2017 r. poz. 1898).

Podstawę opracowania zmiany planu stanowią:

- 1) uchwała Rady Miejskiej w Mońkach Nr XLVII/326/18 z dnia 22 maja 2018 r w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki;
- 2) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki, uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r. zmienione uchwałami: Nr XXVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2013 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r. Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r. oraz Nr XXXV/243/17 z dnia 29 czerwca 2017 r.

Przedmiotem zmiany planu są zagadnienia obowiązujące, zawarte w art. 15, ust. 2 i oraz nie obowiązujące zawarte w ust. 3, pkt 8 i 10 a także w ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r., poz. 1945):

- 1) przeznaczenie terenu oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania oraz lokalizacja urządzeń infrastruktury technicznej:
  - a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **MNU**,
  - b) tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **U**,
  - c) tereny zabudowy zagrodowej, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **RM**,
  - d) tereny zabudowy przemysłowo - składowej, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **P**,
  - e) tereny rolne , oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **R**,
  - f) trasy sieci wodociągowej, oznaczona na rysunku zmiany planu symbolem **w**,
  - g) trasy sieci elektroenergetycznej średniego napięcia, oznaczona na rysunku zmiany planu symbolem **eSN**,
  - h) trasy sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia, oznaczona na rysunku zmiany planu symbolem **enn**,
- 2) zasady i warunki zagospodarowania terenu:
  - a) zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
  - b) zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
  - c) zasady kształtowania krajobrazu,
  - d) zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej,
  - e) wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych,
  - f) zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, maksymalna wysokość zabudowy, minimalna liczba miejsc do parkowania w tym miejsca przeznaczone na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową i sposób ich realizacji oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów,
  - g) granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
  - h) szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych zmianą planu,
  - i) szczególne warunki zagospodarowania terenu oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy,
  - j) zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
  - k) sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenu,

- l) stawki procentowe, na podstawie których ustala się opłatę, o której mowa w art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945);
- 3) ustalenia wynikające z potrzeb na podstawie art. 15, ust 3, pkt 8 i 10 oraz ust 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:
  - a) sposób usytuowania obiektów budowlanych w stosunku do dróg i innych terenów publicznie dostępnych oraz do granic przyległych nieruchomości, kolorystykę obiektów budowlanych oraz pokrycia dachów,
  - b) minimalne powierzchnie nowo wydzielonych działek budowlanych
  - c) możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1269 z późn. zm.),
- 4) ustalenia pozostałe:
  - a) obrona cywilna i ochrona przeciwpożarowa,
  - b) przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- 5) zasady i warunki zagospodarowania terenów oraz inne ustalenia określone w pkt 2 i 3, dotyczące terenów objętych zmianą planu, zawarte już są w części w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki uchwalonym uchwałą Nr IX/64/03 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 30 października 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 122, poz. 2247, zm. z 2006 r. Nr 12. poz. 155, z 2008 r. Nr 270, poz. 2748, z 2011 r. Nr 100, poz. 1141 z 2013 r. poz. 1647 z 2016 r. poz. 3653, 4885 z 2017 r. poz. 1898), dlatego ustalenia w tym zakresie zawarte w § 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, niniejszej zmiany planu stanowią uszczegółowienie, uzupełnienie lub zmianę tych zasad i ustaleń.

Przeznaczenie terenów pod zagospodarowanie inne niż rolnicze leśne odbywa się na podstawie wyznaczonych funkcji terenów z ich przeznaczeniem pod różnego rodzaju zabudowę, które nie wymagają uzyskiwania zgody organów, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) oraz na podstawie zgody Marszałka Województwa Podlaskiego na przeznaczenie lasów i gruntów leśnych na cele nieleśne –szczegóły zawiera § 24.

Przeznaczenie terenu i jego funkcje

Tereny z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **MNU**:

- 1) **35 MNU** we wsi Zblutowo, obejmujący część działki nr geodezyjny 22/1 (Zał. Nr 1/1);
- 2) **36 MNU** we wsi Zblutowo, obejmujący część działki nr geodezyjny 43 (Zał. Nr 1/2);
- 3) **37 MNU** we wsi Zblutowo, obejmujący działkę nr geodezyjny 53 (Zał. Nr 1/3);
- 4) **38 MNU** we wsi Zblutowo obejmujący działkę nr geodezyjny 153 (Zał. Nr 1/4),
- 5) **39 MNU** we wsi Zblutowo obejmujący działkę nr geodezyjny 161/1 (Zał. Nr 1/5),
- 6) **40 MNU** we wsi Rybaki, obejmujący działki nr geodezyjny 13/5, 13/6 (Zał. Nr 1/6),
- 7) **41 MNU** we wsi Rybaki, obejmujący działkę nr geodezyjny 40/5 (Zał. Nr 1/7),
- 8) **42 MNU** we wsi Ciesze, obejmujący część działki nr geodezyjny 66/3 (Zał. Nr 1/8),
- 9) **43 MNU** we wsi Kołodziej, obejmujący część działek nr geodezyjny 94/1, 94/2, 94/3 (Zał. Nr 1/9),
- 10) **44 MNU** we wsi Kołodziej, obejmujący część działki nr geodezyjny 119/6 (Zał. Nr 1/10),
- 11) **45 MNU** we wsi Oliszki, obejmujący działki nr geodezyjny 8/9, 8/10, 8/11, 8/12 (Zał. Nr 1/11),
- 12) **46 MNU** we wsi Sikory, obejmujący działki nr geodezyjny 25/1, 62 (Zał. Nr 1/12),
- 13) **47 MNU** we wsi Moniuszeczki, obejmujący część działki nr geodezyjny 12 (Zał. Nr 1/13),
- 14) **48 MNU** we wsi Potoczyna, obejmujący część działki nr geodezyjny 236 (Zał. Nr 1/14),
- 15) **49 MNU** we wsi Hornostaje, obejmujący działkę nr geodezyjny 68/4 (Zał. Nr 1/15),
- 16) **50 MNU** we wsi Hornostaje obejmujący działkę nr geodezyjny 98 (Zał. Nr 1/16),
- 17) **51 MNU** we wsi Hornostaje, obejmujący działkę nr geodezyjny 303 (Zał. Nr 1/17).

Na powyższych terenach dopuszcza się lokalizowanie usług i rzemiosła nieuciążliwego, jako urządzeń wolnostojących lub wbudowanych w budynek mieszkalny w wymiarze do 30% powierzchni zabudowy, urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, parkingów i garaży oraz

budynków gospodarczych niezbędnych do obsługi obszaru a na budynkach i terenie - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U z 2018 r. poz. 1269, 1276, 1544, 1629, 1669 z późn. zm.).

Tereny z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę usługową, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **U**, w skład których wchodzi:

- 1) **1 U** we wsi Zblutowo, obejmujący część działki nr geodezyjny 89 (Zał. Nr 1/18);
- 2) **2 U** we wsi Zblutowo, obejmujący działkę nr geodezyjny 155/5 (Zał. Nr 1/19);
- 2) **3 U** we wsi Hornostaje, obejmujący działkę nr geodezyjny 56 (Zał. Nr 1/20).

Na powyższych terenach dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenie **1 U** we wsi Zblutowo w wymiarze do 30 % powierzchni terenu, urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, parkingów i garaży oraz budynków gospodarczych niezbędnych do obsługi obszaru a na budynkach i terenie - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U z 2018 r. poz. 1269, 1276, 1544, 1629, 1669 z późn. zm.).

Teren **1 RM** we wsi Żodzie z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę zagrodową, obejmujący część działki nr geodezyjny 168/7 (Zał. Nr 1/21), na którym dopuszcza się ponadto lokalizowanie urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, parkingów i garaży oraz budynków gospodarczych niezbędnych do obsługi obszaru a na budynkach i terenie - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U z 2018 r. poz. 1269, 1276, 1544, 1629, 1669 z późn. zm.).

Teren **38 P** we wsi Świerzbienie z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę przemysłowo - składową, obejmujący część działki nr geodezyjny 1/25 (Zał. Nr 1/22), na którym dopuszcza się ponadto lokalizowanie urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, parkingów i garaży oraz budynków gospodarczych niezbędnych do obsługi obszaru a na budynkach i terenie - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U z 2018 r. poz. 1269, 1276, 1544, 1629, 1669 z późn. zm.).

Tereny rolne z podstawowym przeznaczeniem pod uprawy polowe, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **R**, w skład których wchodzi:

- 1) **5 R** we wsi Kuczyn, obejmujący część działki nr geodezyjny 5/5 o powierzchni 0,65 ha (Zał. Nr 1/23);
- 2) **6 R** we wsi Świerzbienie, obejmujący część działki nr geodezyjny 14/1 (Zał. Nr 1/24);
- 3) **7 R** we wsi Waški, obejmujący część działki nr geodezyjny 11/1 (Zał. nr 1/25);
- 4) **8 R** we wsi Waški, obejmujący część działki nr geodezyjny 38/4 (Zał. Nr 1/25);
- 5) **9 R** we wsi Waški, obejmujący część działki nr geodezyjny 38/6 (Zał. Nr 1/25).

Na powyższych terenach dopuszcza się zakładanie i przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej w tym z zakresu łączności publicznej oraz związanych z nimi urządzeń niezbędnych do korzystania z tej infrastruktury, w sytuacji braku możliwości ich trasowania poza terenami rolnymi pod warunkiem uzyskania zgody właściciela gruntów na wykonania prac oraz rekultywacji gruntów po ich zakończeniu oraz urządzenie ciągów spacerowych, szlaków turystycznych i innych urządzeń związanych z turystyką w rozumieniu art. 4, pkt 21 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161. zm.).

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych rodzajów skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w realizacji ustaleń projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez projektanta urbanistę.

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Mońki,
- zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny zmian w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Mońki i w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawowo określony jest obowiązek prowadzenia oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (raz w czasie jednej kadencji – Art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Powiązanie tego monitoringu zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym (a więc również monitoringu stanu realizacji zmiany studium i planów miejscowych) z odpowiednimi elementami państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) pozwoliłoby także na ewentualną ocenę wpływu realizacji zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

Ustawowo narzucona procedura umożliwi ocenę rozwoju przestrzennego i stałą kontrolę oddziaływania realizacji postanowień dokumentów planistycznych na środowisko. Daje to możliwość dynamicznego przeciwdziałania niepożądanym procesom. Związany z tym stały monitoring podstawowych elementów środowiska powinien obejmować:

- stan zagospodarowania terenów dla których sporządzono zmianę studium, w tym realizacji jego postanowień,
- stan elementów środowiska przyrodniczego (stan i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych, zanieczyszczenie gleb),
- wyposażenie terenów w urządzenia infrastruktury technicznej zmniejszające presję na środowisko.

Zestawienie powyższych wskaźników powinno być opatrzone wnioskami dotyczącymi realizacji postanowień planu i oceną wpływu realizowanego dokumentu na stan środowiska. W przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk, należy wprowadzić do dokumentu zapisy mające na celu ich eliminację.

1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Dla planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Mońki z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 104 ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie” z dnia 3 października 2008 r.

1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje szereg działek na terenie gminy Mońki, którym wyznacza nowe zagospodarowanie:

Lp.	Dz nr geod.	Rodzaj zagospodarowania	Lokalizacja	Uwagi
1.	13/5, 13/6	Zabudowa jednorodzinna	Rybaki	Teren zabudowy zagrodowej, sąsiadujący z polami uprawnymi, zabudową zagrodową i drogami gminnymi. W odległości 250 m w kierunku południowym znajduje się lokalny ciąg ekologiczny – dolina rzeki Targonki.

Lp.	Dz nr geod.	Rodzaj zagospodarowania	Lokalizacja	Uwagi
2.	40/5	Zabudowa jednorodzinna	Rybaki	Teren zabudowy zagrodowej, znaczna część niezagospodarowana, porośnięta drzewami i krzewami. Sąsiaduje z polami uprawnymi oraz zabudową zagrodową. W odległości niecałych 130 m przebiega droga krajowa 65.
4.	53	Zabudowa jednorodzinna	Zblutowo	Teren w większości rolny, częściowo porośnięty drzewami. Sąsiaduje z terenami o podobnym zagospodarowaniu oraz z drogą gminną.
5.	89	Usługi	Zblutowo	Teren rolny, sąsiaduje z terenami o podobnym zagospodarowaniu.
6.	155/5	Usługi	Zblutowo	Teren rolny, sąsiaduje z drogą gminną, terenami rolnymi oraz usługowymi.
7.	161/1	Zabudowa jednorodzinna	Zblutowo	Teren rolny, sąsiaduje z terenami o podobnym zagospodarowaniu oraz od strony południowej z lokalnym ciągiem ekologicznym – rzeką Targonką.
8.	8/9, 8/10, 8/11, 8/12	Zabudowa jednorodzinna	Oliszki	Teren rolny, sąsiaduje z terenami o podobnym zagospodarowaniu oraz z drogą gminną.
9.	94/1, 94/2, 94/3	Zabudowa jednorodzinna	Kołodziej	Teren rolny z zabudową zagrodową, sąsiaduje z terenami o podobnym przeznaczeniu oraz z drogą gminną.
10.	12	Zabudowa jednorodzinna	Moniuszeczki	Teren rolny z zabudową zagrodową, sąsiaduje z terenami o podobnym przeznaczeniu, zabudową mieszkalną oraz z drogą gminną.
11.	5/5	Tereny rolne	Kuczyn	Teren z lasem gospodarczym, sąsiadujący z terenami rolnymi.
12.	66/3	Zabudowa jednorodzinna	Ciesze	Teren rolny z zabudową zagrodową, sąsiaduje z terenami o podobnym przeznaczeniu, zabudową zagrodową oraz z drogą gminną.
13.	62	Zabudowa jednorodzinna	Sikory	Teren zabudowy zagrodowej. Znajduje się w granicach przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy-Puszcza Knyszyńska Zach. oraz graniczy z lokalnym korytarzem ekologicznym – doliną rzeki Nereśl.
14.	25/1	Zabudowa jednorodzinna	Sikory	Teren zabudowy zagrodowej, sąsiadujący z drogą gminną. Znajduje się w granicach przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy-Puszcza Knyszyńska Zach. oraz jest w odległości około 10 m od lokalnego korytarza ekologicznego – doliny rzeki Nereśl.
15.	38/4	Tereny rolne	Waški	Teren działki to w większości staw rybny. W sąsiedztwie łąki i tereny porośnięte drzewami oraz lokalny korytarz ekologiczny – dolina rzeki Nereśl
16.	38/6	Tereny rolne	Waški	Połączenie terenu rolnego i zabudowy jednorodzinnej, częściowo wykorzystany jako plac magazynowy. Sąsiaduje z terenami rolnymi, zabudową jednorodzinną i drogą gminną.

Lp.	Dz nr geod.	Rodzaj zagospodarowania	Lokalizacja	Uwagi
17.	11/1	Tereny rolne	Waśki	Teren rolny sąsiadujący z terenami o podobnym przeznaczeniu. Znajduje się na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy-Puszcza Knyszyńska Zach. Graniczy z drogą gminną.
18.	168/7	Zabudowa zagrodowa	Żodzie	Teren zabudowy mieszkalnej. Sąsiaduje z terenami rolnymi, lasem oraz zabudową zagrodową. W bliskim sąsiedztwie (25 m) znajduje się linia kolejowa Znajduje się na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy-Puszcza Knyszyńska Zach. Graniczy z drogą gminną.
19.	68/4	Zabudowa jednorodzinna	Hornostaje	Teren zdegradowany. Sąsiaduje z terenami rolnymi, zabudową jednorodziną i drogą gminną.
20.	98	Zabudowa jednorodzinna	Hornostaje	Teren rolny. Sąsiaduje z terenami rolnymi i drogą gminną.
21.	303	Zabudowa jednorodzinna	Hornostaje	Teren rolny. Sąsiaduje z terenami rolnymi i drogą gminną.
22.	56	Usługi	Hornostaje	Teren porośnięty krzewami i drzewami. Sąsiaduje z terenami rolnymi.
23.	119/6	Zabudowa jednorodzinna	Kołodziej	Teren w większości rolny, na części zabudowa zagrodowa. Sąsiaduje z terenami rolnymi, zabudową zagrodową i drogą gminną.
24.	236	Zabudowa jednorodzinna	Potoczyna	Teren rolny. Sąsiaduje z drogą gminną, terenami rolnymi i zabudową zagrodową. W północnej części graniczy z rzeką Nereśl.
25.	1/25 część	Tereny przemysłowe	Świerzbienie	Teren zdegradowany, częściowo ze zdjętą wierzchnią warstwą gleby. Teren korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska Zachodni. Sąsiedztwo to las, tereny rolne i teren wydobywania surowców mineralnych.
26.	43 część	Zabudowa jednorodzinna	Zblutowo	Teren porośnięty drzewami, sąsiadujący z lasem i terenami rolnymi.
27.	153	Zabudowa jednorodzinna	Zblutowo	Teren rolny, sąsiadujący z innymi terenami rolnymi i lasem oraz drogą gminną. W pobliżu zabudowa zagrodowa.
28.	22/1 część	Zabudowa jednorodzinna	Zblutowo	Teren częściowo leśny, częściowo zaniedbany teren rolny z sukcesją drzew i krzewów. Sąsiaduje z podobnymi terenami oraz z terenami rolnymi. Graniczy z drogą krajową DK 65. Od strony północnego wschodu w odległości około 30 m od granicy terenu przebiega linia kolejowa.
29.	14/1	Tereny rolne	Świerzbienie	Częściowo łąka, częściowo porośnięty drzewami i krzewami (naturalna sukcesja). Przez teren przepływa rzeka Nereśl.

Tereny, na których w zmianie studium ustala się rodzaj zagospodarowania nie znajdują się na obszarach chronionych, ani w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Najbliżej, w odległości prawie 2,5 km od otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego i ponad 4 km od Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Biebrzańska” oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy”, znajdują się tereny

wyznaczone pod zabudowę rodzinną w obrębie Rybaki, kolejne przeznaczone pod zabudowę zagrodową, znajdują się pół kilometra dalej. Ze względu na odległość oraz rodzaj zagospodarowania, żaden z terenów wyznaczonych w zmianie studium nie będzie wpływał na obszary Natura 2000 oraz Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Część terenów wyznaczonych w zmianie Studium znajduje się w zasięgu przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska Zachodni (GKPN-3B). Korytarze ekologiczne nie podlegają prawnej ochronie, lecz ze względu na funkcję jaką pełnią (zapewnienie możliwości przemieszczania się dużych ssaków), to dotyczące ich ustalenia należy rozpatrywać w kwestii zgodności z zadaniami ochronnymi obszarów Natura 2000.

W przebiegu korytarza ekologicznego znajduje się pięć wyznaczonych w zmianie studium terenów:

- 168/7 Żodzie – zabudowa zagrodowa. W chwili obecnej jest to teren zabudowany, mieszkalny, sąsiadujący z innymi terenami zabudowanymi. Zmiana jego zagospodarowania nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 11/1 Waśki – tereny rolne. Zmiana zagospodarowania nie wiąże się ze zwiększoną obecnością człowieka, ani pojawieniem się barier i nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 25/1, 62 Sikory – zabudowa jednorodzinna. Teren – z już istniejącą zabudową zagrodową. Zmiana na zabudowę jednorodzinna nie wpłynie w znaczący sposób na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 38/4 Waśki (częściowo) – tereny rolne. Obecnie staw gospodarczy. Zmiana zagospodarowania nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

W pobliżu infrastruktury komunikacyjnej znajdują się trzy objęte opracowaniem tereny. Są to:

- 40/5 Rybaki – zabudowa jednorodzinna – 130 m od drogi krajowej 65,
- 168/7 Żodzie – zabudowa zagrodowa – 25 m od linii kolejowej,
- 22/1 Zblutowo – zabudowa jednorodzinna 30 m od linii kolejowej, bezpośrednio graniczy z drogą krajową DK 65.

Tereny zlokalizowane w Rybakach i Żodziach nie graniczą bezpośrednio z ciągami komunikacyjnymi i są oddzielone od nich pasem wysokiej zieleni, co ogranicza negatywne oddziaływanie hałasu. Wyznaczony pod zabudowę jednorodzinna teren 22/1 w Zblutowie będzie narażony na oddziaływanie hałasu z kierunku drogi krajowej DK 65.

W związku z zagospodarowaniem terenów wyznaczonych w studium pojawią się nowe źródła emisji gazów i pyłów (kotły i piece w zabudowie mieszkalnej), nieczystości (instalacje kanalizacyjne przy zabudowie) oraz hałasu (wzmożony ruch komunikacyjny, praca maszyn), lecz ze względu na skalę zjawiska oraz jego lokalizację, presja na środowisko będzie niewielka.

2. Istniejący stan środowiska

2.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondrocki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skrawek w północno - zachodniej części gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej.

Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowo-polskiego. Obszar wysoczyznowy gminy położony jest głównie na wysokości 130-170 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m n.p.m., zaś teren najniżej położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1, m n.p.m. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe. Między kemami występują płaty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie). We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głównie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydymami, skrawki tarasu zalewowego oraz

część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m npm.

W układzie administracyjnym gmina Mońki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego i granicy od północnego-wschodu z gminą Jaświły, od południowego-wschodu z gminą Knyszyn, od południa z gminą Krypno, od południowego-zachodu z gminą Trzcianne i od północnego-zachodu z gminą Goniądz.

2.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Mońki położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnieuropejskiej na południowym skłonie wyniesienia mazursko-suwańskiego. Strop utworów krystalicznych leży na głębokości około 1000m, na którym idąc od dołu do góry zalegają osady:

- jury środkowej - ility, iłowce, mułowce, margle, wapienie muszlowe,
- kredy dolnej - osady wapienno-margliste,
- kredy górnej - wapienie piaszczysto-glaukonitowe z fosforytami, piaski i mułowce kwarcowe glaukonitowe, wapienie z fauną i kreda pizująca,
- osady trzeciorzędowe - reprezentowane głównie przez piaski, mułki i ility oligoceńskie oraz mioceńskie, stanowiące podłoże pokrywy czwartorzędowej.

Mięszość pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy jest zróżnicowana i waha się od ca 120 do 123 m. Utwory czwartorzędowe są reprezentowane przez osady zlodowacenia począwszy od podlaskiego aż do środkowo-polskiego. Osady zlodowacenia podlaskiego reprezentowane są przez gliny zwałowe zalegające w obniżeniach podłoża czwartorzędowego. Nie tworzą one jednak ciągłego poziomu. Gliny zwałowe przykrywają recesyjne osady zastoiskowe i wodnolodowcowe, które z kolei są przykryte przez gliny zwałowe dwóch stadiów starszego i młodszego zlodowacenia południowopolskiego. Gliny zwałowe młodszego stadia występują prawie na całym obszarze gminy w towarzystwie osadów wodno-lodowcowych i zastoiskowych. W rejonie gm. Mońki osady zlodowacenia południowo-polskiego są oddzielone od osadów zlodowacenia środkowo-polskiego osadami iłłów, mułków, piasków jeziornych oraz torfu. Głównym budulcem pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy Mońki są utwory zlodowacenia środkowo-polskiego reprezentowane przez gliny zwałowe, osady lodowcowe, mułki, piaski i żwiry kemów, osady stożków zandrowych oraz osady zastoiskowe w rejonie wsi Hornostaje. Znaczne powierzchnie gminy zajmują pagóry kemowe zbudowane z piasków drobnoziarnistych z wkładkami mułków oraz piaskami z wkładkami żwirów. Zbocza pagórów kemowych często pokryte są warstwą gliny zwałowej lub piasków lodowcowych. Mięszość osadów kemowych waha się w granicach 20 - 30 m. Fragment Kotliny Biebrzańskiej znajdujący się na terenie gminy Mońki budują piaski rzeczne zlodowacenia północno-polskiego. W okresie holocenu powierzchnie tarasu nadzalewowego w wielu miejscach pokryte zostały piaskami eolicznymi oraz wydmiami (okolice wsi Kulesze). Utwory holocenne wykształcone w postaci torfów występują głównie w dolinie rzeki Biebrzy, a także w dolinach mniejszych cieków oraz obniżeniach bezodpływowych na wysoczyźnie.

2.3. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Mońki należy do dorzecza Wisły z czego 76% powierzchni gminy leży w obrębie zlewni rzeki Narwi, a 24% w zlewni Biebrzy. Przez teren gminy przebiega wododział wód powierzchniowych III -rzędu oddzielający zlewnię rzeki Nereśl i rzeki Biebrzy. Sieć hydrograficzna na obszarze gminy jest słabo rozwinięta. Głównym elementem tej sieci jest rzeka Nereśl. Płyne ona z północy na południe przez wschodnią i południową część gminy. Głównymi jej dopływami z terenu całej gminy są niewielkie prawobrzeżne cieki Wrzączka (Targonka) i Rumejka odwadniająca wschodnią i południową część gminy. Natomiast północna i zachodnia część gminy odwadniana jest przez Czarną Strugę, Kosówkę i Gołdę. Są to cieki wodne odprowadzające wody do rzeki Biebrzy, położonej na zachód od gminy Mońki. W układzie i funkcjonowaniu sieci hydrograficznej gminy istotną rolę odgrywa jezioro Zygmunta Augusta leżące po zewnętrznej stronie południowo-wschodniej granicy gminy, które oprócz funkcji retencyjnej pełni również rolę zbiornika przeciwpowodziowego.

Z obliczeń rzędnych zasięgu fali powodziowej dla rzek województwa podlaskiego wynika, że

zagrożenia powodziowe na terenie gminy Mońki nie występują.

Stan sanitarny wód rzeki Nereśl kontrolowany jest przez WIOŚ w Białymstoku w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu regionalnego i podstawowego. Przeprowadzone w 2016 r. badania wód rzeki Nereśl wykazały:

- potencjał ekologiczny – umiarkowany,
- stan chemiczny – dobry,
- stan wód został określony jako zły.

Dla znajdującej się w odległości 450 m od terenu opracowania rzeki Kosodki (JCWP – PLRW200017262949) zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ustalono:

- potencjał ekologiczny – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- stan wód został określony jako zły.

Na obszarze objętym zmianą zagospodarowania wody powierzchniowe występują na wyznaczonych jako tereny rolne dz. nr geod 38/4 w Waškach – staw rybny, oraz nr 14/1 w Świerzbieniach – rzeka Nereśl.

2.4. Wody podziemne

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin. W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Wody z ujęć czwartorzędowych, a w szczególności z poziomu wodonośnego międzymorenowego są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy Mońki. Warstwy wodonośne tego poziomu tworzą naprzemianległe z glinami piaski i żwiry znajdujące się na znacznych głębokościach. Poziom ten charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody oraz zmienną wydajnością (40 - 80 m³/h) z poszczególnych ujęć, uzależnioną od miąższości i wykształcenia litologicznego warstwy wodonośnej. Wody tego poziomu charakteryzują się dobrymi parametrami fizyko-chemicznymi i bakteriologicznymi.

Wody poziomu przypowierzchniowego występują w poszczególnych utworach o dobrych warunkach infiltracyjnych budujących dna dolin rzecznych oraz niektóre obszary wysoczyznowe. Wody dolin rzecznych kontaktują się z wodami osadów plejstocenijskich obszarów wysoczyznowych i są ze sobą hydrostatycznie powiązane, wykazując uzależnienie okresowych wahań od okresowych stanów wody w rzekach. Im dalej od dolin powyższa zależność się zmniejsza i wahania okresowe w większym stopniu są związane z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej, wiąże się ściśle z ukształtowaniem powierzchni terenu. Najpłycej woda zalega w holocenijskich torfach, namulach i piaskach budujących dna dolin rzecznych i obniżen terenowych. Zwierciadło wody układa się tutaj płycej niż 2 m ppt. Na obszarach wysoczyznowych lustro wody w miarę wzrostu wysokości bezwzględnych - obniża się do głębokości poniżej 8 m, wykazując przy tym dość ścisłą zależność od konfiguracji terenu. Poziom przypowierzchniowy stanowi podstawowe źródło ujmowania wód w studniach kopanych. Wody tego poziomu w znacznym stopniu są narażone na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Przy wysokim stanie wód gruntowych, po okresie roztopów lub długotrwałych opadów w stropie osadów trudoprzepuszczalnych, zwłaszcza na terenach płaskich, istnieje możliwość występowania płytkich wód powierzchniowych zwanych „wierzchówkami”.

Gmina Mońki należy do obszarów o ograniczonych, lokalnie dobrych zasobach wód podziemnych - jednostkowe zasoby wód podziemnych w m³/24h/km² wynoszą od 50 do 200. Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się na bazie ujęć wód z poziomu międzymorenowego i spągowego, względnie z ujęć wód oligocenijskich.

Na obszarze opracowania nie znajdują się punkty ujęcia wód podziemnych.

2.5. Klimat

W podziale byłego województwa białostockiego na krainy klimatyczne (wg. S.J. Pióro - 1973r.) obszar gminy Mońki zaliczony został do Krainy Wysoczyzn Północnopodlaskich (Wysoczyzna Białostocka). Tereny bezpośrednio przylegające do Kotliny Biebrzańskiej (zachodnia część gminy) ulegają jej wpływom klimatycznym, co uwidoczni się przez zwiększoną wilgotność powietrza, niższe temperatury wiosny i lata oraz nieco niższe temperatury w listopadzie i grudniu.

Poniższą charakterystykę klimatu obszaru gminy oparto głównie o dane meteorologiczne ze stacji: Mońki, Knyszyn, Białystok, Osowiec i Biebrza z okresu lat 1948 -1967 wg. opracowania S.J. Pióro „Klimat województwa białostockiego” i okresu 1961 -1995 wg. opracowania A. Górniaka „Klimat województwa podlaskiego”.

Średnia roczna temperatura na terenie gminy jest niższa od średniej krajowej i wynosi 6,2 °C. Średnia temperatura lipca 17 °C, zaś stycznia - 6,3 °C. Średnia roczna amplituda wynosi 23,3 °C. Najwyższe temperatury występują w lipcu (średnia temperatura max 22,8 °C. Najniższe temperatury występują w styczniu (średnia temperatura min - 9,7 °C). Okres wegetacji (średnia temperatura powyżej 5 °C) trwa około 210 dni, rozpoczyna się on w pierwszej dekadzie kwietnia i kończy się pod koniec października lub na początku listopada. Średnia wilgotność względna powietrza na obszarze gminy wynosi 82%. Najwyższa wartość wilgotności względnej przypada na okres od października do marca, najniższa w czerwcu. W przebiegu dobowym stosunkowo wyższe wartości obserwuje się nocą i nad ranem, natomiast najniższe przypadają na godziny południowe. Rejon gminy Mońki otrzymuje około 587 mm opadów w skali rocznej, z czego na okres wegetacyjny (IV - X) przypada około 410 mm. Maksimum opadów w ciągu roku obserwuje się w maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu, zaś minimum w styczniu i marcu. Opady letnie różnią się od opadów zimowych długością i intensywnością. Latem są one zazwyczaj krótkotrwałe o dużym natężeniu, zaś zimą długotrwałe o niewielkim natężeniu. Pokrywa śnieżna zalega na badanym terenie dość długo - średnio 92 dni. Obserwowana jest ona od listopada do kwietnia. Najwięcej dni z pokrywą śnieżną notuje się w styczniu. Na terenie opracowania dominują wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Najrzadziej notowane są wiatry północno - wschodnie i północne. Zimą zaznacza się duży udział wiatrów południowych i południowo-wschodnich. Średnia prędkość wiatru wynosi ca 3,8 m/sek. Największe prędkości osiągają wiatry południowo-zachodnie oraz zachodnie. Najmniejsze prędkości osiągają wiatry północno-wschodnie oraz południowe.

2.6. Warunki glebowe

W podziale województwa podlaskiego na regiony glebowo-rolnicze obszar gminy Mońki położony jest w obrębie regionu Moniecko-Dąbrowskiego. Region ten charakteryzuje się niskofalistością, miejscami pagórkowatą rzeźbą terenu z licznymi obniżeniami dolinnymi. Cechą charakterystyczną regionu jest silna kamienistość nie tylko gruntów ornych, lecz także użytków zielonych położonych w obniżeniach śródpolnych. Skałą macierzystą gleb obszaru gminy Mońki są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego, wykształcone w postaci piasków naglinowych i piasków zwałowych całkowitych, a także glin monieckich silnie spiaszczonych oraz w dolinach rzecznych i zagłębieniach piasków rzecznych i utworów organicznych. Na taki podłożu wykształciły się gleby mało typologicznie zróżnicowane.

Na obszarze gminy dominują dwa typy gleb:

- gleby brunatne wylugowane i kwaśne (Bw) - tworzą one znaczne zasięgi powierzchniowe i koncentrują się głównie w pasie środkowej części gminy (nieco poniżej miasta Mońki) wzdłuż osi NE - SW wyznaczonej miejscowościami Waśki, Moniuszczki, Magnuszewo i Kołodziej oraz na terenach północno-zachodniej części gminy.

Gleby te w przeważającej mierze zaliczane są do 5 kompleksu przydatności rolniczej gleb tj. do kompleksu żytnio dobrego, a dominującą klasą bonitacyjną gruntów ornych jest ki. IV^a i IV^b,

- gleby piaszkowe różnych typów genetycznych (AB) - zachowują one identyczny układ do powyższego z tym, że zajmują pas terenów (nieco powyżej miasta Mońki) na linii miejscowości Homostaje, Zbłutowo, Oliszki, Dzieżki, Masie oraz na terenach w południowo-wschodniej części gminy.

Gleby te to głównie 6 i 7 kompleks przydatności rolniczej gleb (żytni słaby i żytni bardzo słaby) z dominacją V i VI kl. bonitacyjnej gruntów ornych o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej.

Gleby pseudobielicowe (A) występują lokalnie. Zajmują one nieco większe powierzchnie w okolicy wsi Czekołydy - Dziekonia, Kropiwnica, Jaśki i Ołdaki. Gleby te zaliczone są do 4 kompleksu przydatności rolniczej tj. do kompleksu żytniego bardzo dobrego z dominującą IIIb i IV* kl. bonitacyjną gruntów ornych. Czarne ziemie, gleby murszowo-mineralne oraz gleby torfowe i murszowo-torfowe występują w rozproszeniu na obszarze całej gminy, głównie na użytkach zielonych położonych w dolinach cieków wodnych i obniżeniach terenowych. Wśród użytków rolnych dominuje kompleks 2z - użytki zielone średnie. Na terenie gminy Mońki użytki zielone w większości mają uregulowane stosunki wodne.

2.7. Surowce mineralne

Na terenie gminy Mońki surowce mineralne występują przeważnie w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i są eksploatowane metodą odkrywkową na lokalne potrzeby gminy i jej mieszkańców. Na dzień 31 grudnia 2017 r. zostało udokumentowane złożo kruszywa nat. - Świerzbienie o zasobach bilansowych na dzień 31.12.2010 r. 1 161,96 tys. ton.

Z dostępnych materiałów wynika, iż na terenie gminy Mońki występują obszary perspektywicznego występowania surowców mineralnych stałych i tak:

- złoża kruszywa naturalnego pisków ze żwirem i piasków z domieszką żwiru w rejonie wsi Zblutowo, Koleśniki i Przytulaniki,
- złoża piasków w rejonie wsi Kiślaki i Zalesie.

Na obszarze gminy występuje 84 punkty eksploatacji surowców mineralnych w tym: 12 punktów obecnie nieczynnych, 70 punktów eksploatowanych dorywczo, 2 punkty (Hornostaje, Sikory) są eksploatowane stale, a 11 wyrobisk ze względu na złą jakość surowca, małe zasoby lub całkowity brak możliwości rozszerzenia eksploatacji kruszywa kwalifikuje się do rekultywacji.

Na terenach objętych opracowaniem nie występują punkty eksploatacji surowców mineralnych.

2.8. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy Mońki z uwagi na swoje centralne położenie w województwie podlaskim ma połączenie z ważnymi obszarami dla funkcjonowania systemu ekologicznego województwa. Dolina rzeki Nereśl jest elementem wielkoprzestrzennym systemu przyrodniczego województwa stanowiącym ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym, połączony z systemem przyrodniczym rzeki Narew. Doliny mniejszych cieków (Czarna Struga, Gołda, Kosówka) są elementami drobnoprzestrzennymi systemu przyrodniczego województwa, powiązane z systemem przyrodniczym doliny rzeki Biebrzy, objętej statusem Biebrzańskiego Parku Narodowego i z uwagi na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze ujętej w projektowanej europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, której głównym celem jest utrzymanie bioróżnorodności państw Unii Europejskiej poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Z uwagi na powyższe, wszelka działalność gospodarcza na terenie gminy Mońki, która mogłaby być szkodliwa dla środowiska przyrodniczego miałyby również wpływ na stan środowiska poza granicami gminy.

2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione

Tereny opracowania znajdują się poza obszarami prawnie chronionymi. Najbliżej w stosunku do nich znajduje się położona około 2,5 km w kierunku zachodnim otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego. Nieco dalej – 4 km – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006) oraz Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008).

Na terenach objętych opracowaniem nie stwierdzono występowania chronionych gatunków oraz pomników przyrody. W związku ze znacznymi odległościami jak i sposobem zmiany zagospodarowania, zmiana studium wpłynie na obszary chronione w sposób marginalny.

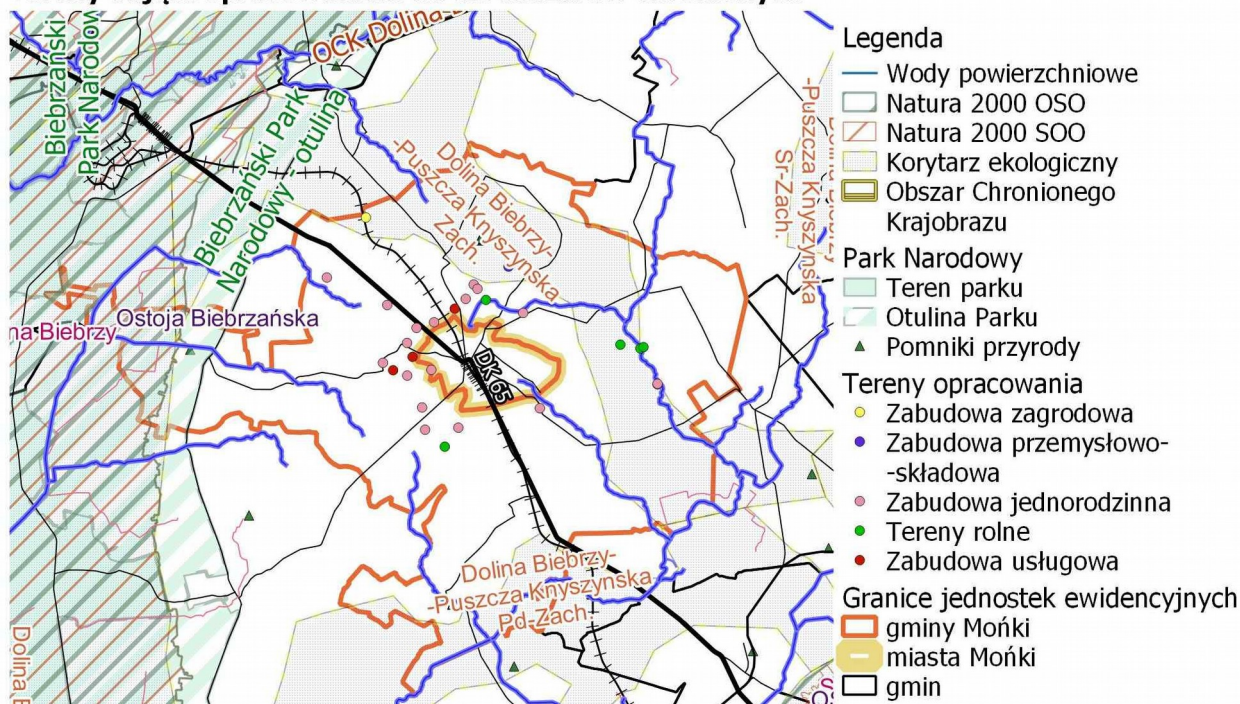
Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:

- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz.2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik

przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żadne z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

Tereny objęte opracowaniem na tle obszarów chronionych

2.10. Fauna i flora

Zgodnie z regionalizacją faunistyczną Kostrowickiego obszar, na którym położona jest gmina przynależy do okręgu sarmackiego, podregionu wschodniego regionu środkowoeuropejskiego. Okręg sarmacki jest najdalej na zachód wysuniętą częścią biomu podtajgowego. Wyróżnia go występowanie 26 gatunków, wśród których gatunkami charakterystycznymi są: smużka, orlik grubodzioby, karaś srebrzysty, motyl – perłowiec wschodni. Fauna lokalna tego terenu jest słabo poznana. Na terenie Gminy Mońki nie występują duże i zwarte kompleksy leśne, brakuje też rozległych obszarów bagiennych, które to stanowią naturalne ostoje wielu gatunków rodzimej fauny. Nie mniej jednak każda z gromad ma swoich przedstawicieli na opisywanym terenie.

Ssaki kopytne reprezentowane są głównie przez sarnę i dziką. Stosunkowo często widywany jest lis, dużo rzadziej jenot, kuna domowa, tchórz. Okoliczne pola i łąki zamieszkuje zajęć szarak. Populacja zajęcia nie jest w ostatnich latach zbyt liczna, jednak spotkania nie należą do rzadkości. Z pozostałych ssaków z grupy Micromammalia na badanym obszarze występują między innymi: jeź wschodni, kret, normica ruda, normik zwyczajny, mysz domowa, mysz polna, szczur wędrowny.

Ornitofauna występująca na omawianym terenie jest zróżnicowana gatunkowo i ilościowo. Do gatunków ptaków występujących na obszarze gminy należą: bocian biały, myszołów zwyczajny, myszołów włochaty (zimną), kuropatwa, żuraw, czajka, grzywacz, synogarlica turecka, dzięcioł duży, skowronek polny, dzierlatka, dymówka, oknówka, świergotek polny, świergotek łąkowy, pliszka siwa, słowik szary, rudzik, kopciuszek, kos, kwiczoł, piecuszek, zaganiacz, sikora bogatka, sikora modra, dzierzba gąsiorek, sroka, kruk, kawka, wrona siwa, szpak, jasiołuska, wróbel, zięba, dzwonec, szczygieł, gil, trznadel. Dość uboga jest fauna płazów. Jednak dość często spotkać można na łąkach żabę trawną, a na terenach bardziej wilgotnych żabę moczarową. W niewielkich zbiornikach wodnych gody odbywają kumaki nizinne. Stosunkowo często spotkać można ropuchę szarą. Gromada gadów reprezentowana jest przez zaskrońca zwyczajnego, jaszczurkę zwinę.

Według podziału Polski na regiony przyrodniczo-leśne lasy Gminy Mońki znajdują się w Krainie Mazursko-Podlaskiej Dzielnicy Wysoczyzny Bielsko-Podlaskiej (Dzielnicy Puszczy Podlaskiej) charakteryzujących się występowaniem prawie wszystkich typów siedliskowych lasu oraz bardzo zróżnicowanym drzewostanem. W podziale administracyjnym lasów województwa podlaskiego, lasy

należą do Nadleśnictwa Knyszyn z siedzibą w Mońkach - obręb Mońki. Lasy państwowe, które zajmują 12,6% (2035 ha) ogólnej powierzchni lasów występują w znacznym rozdrobnieniu na obszarze całej gminy. Lasy prywatne stanowią 87,2% (1775 ha) ogólnej powierzchni lasów. Zajmują one 10,9% ogólnej powierzchni obszaru gminy. Są znacznie rozdrobnione i występują na obszarze całej gminy, zajmując głównie kulminacje form marginalnych - kemów i moren czołowych zbudowanych z utworów piaszczysto-żwirowych. Większe kompleksy występują w obrębie Kotliny Biebrzańskiej na plejstocenijskich tarasach nadzalewowych lub w postaci lasów olchowych na tarasie zalewowym. Ponadto większe kompleksy leśne występują w okolicy wsi: Oliszki, Jaski, Koleśniki, kol. Krzeczkowo, Przytulanka, Dziekonia i Zalesię. W układzie typów siedliskowych lasów dominuje Bór Mieszany Świeży (BMśw) i Las Mieszany Świeży (KMśw) oraz Ols (OL) w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Na siedliskach boru mieszanego świeżego (BMśw) drzewostan tworzy głównie sosna z niewielką domieszką brzozy i świerku. Na siedliskach lasowych występują głównie drzewostany sosnowo - dębowo - świerkowe ze znaczną domieszką grabu, brzozy, osiki, lipy i innych. W siedliskach olsowych występują głównie drzewostany olchowe z domieszką świerku, osiki i brzozy. Dominującą klasą drzewostanu jest II klasa (21 - 40 lat) i III klasa wieku (41-60 lat).

Na terenie Gminy Mońki brak jest lasów ochronnych stanowiących własność Skarbu Państwa będących z Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe Nadleśnictwa Knyszyn. Występują tylko lasy gospodarcze (II kategoria), których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego na potrzeby własne gospodarstw wiejskich. Gospodarka leśna prowadzona jest głównie w oparciu o uproszczone plany urządzania lasów poszczególnych obrębów wsi.

Na terenie objętym zmianą planu nie stwierdzono występowania gatunków chronionych.

2.11. Krajobraz

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondracki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skwerek w północno- zachodniej części gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej. Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowo-polskiego. Obszar wysoczyznowy gminy położony jest głównie na wysokości 130=170 m npm. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m npm., zaś teren najniżej położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1, m npm. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe. Między kemami występują płaty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie).

We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głównie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydymami, skrawki tarasu zalewowego oraz część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m npm.

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Mońki znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz obiekty o wartościach kulturowych nie objętych decyzjami konserwatorskimi:

- Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Kazimierza w Mońkach,
- Młyn wodny drewniany w Sikorach,
- Grodzisko wraz z osadą przygodową w Sikorach.

Na terenie gminy znajduje się 37 stanowisk archeologicznych. Reprezentują one szeroki przekrój chronologiczny: od epoki kamienia po okres nowożytny. Koncentrują się nad rzeką Kosówka i Nereślą oraz bezimiennymi ciekami. Na terenie stanowiska wpisanego do Rejestru Zabytków Archeologicznych nie można prowadzić żadnej działalności naruszającej strukturę obiektów, podle-

gają one ochronie prawnej (Ustawa o Ochronie Dóbr Kultury i Muzeach). Wszystkie inwestycje planowane na terenie pozostałych stanowisk archeologicznych lub w ich sąsiedztwie należy każdorazowo uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku.

W przypadku odkrycia podczas prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych -przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza.

3. **Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.**

W przypadku braku realizacji ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie większym przekształceniom.

4. **Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem**

Zmiana zagospodarowania dotyczy terenów w znacznym stopniu zanitropizowanych, o głównie mieszkalnym i rolniczym użytkowaniu. Tereny usługowe i większość z terenów wyznaczonych w zmianie studium pod zabudowę mieszkaniową (sześć z dziewięciu) znajduje się w odległości mniejszej niż kilometr od granic miasta Mońki.

Tereny objęte opracowaniem nie podlegają ochronie ani nie stwierdzono obecności gatunków chronionych. Nie znajdują się na nich obiekty dziedzictwa kulturowego.

Zgodnie z informacjami **Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska** o stanie środowiska na terenie powiatu monieckiego:

Zanieczyszczenia atmosfery

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie samochodowej Białystok – Mońki – Grajewo. Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2014 przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia. Na terenie powiatu największymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe zlokalizowane w Mońkach.

Jednolite części wód powierzchniowych

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę wodno-ściekową.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2016 roku w powiecie monieckim wynosiła 732,7 km a 80,8% ludności powiatu korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie Knyszyn – 91,6%, najmniej w gminie Trzcianne – 68,2%. W gminie Mońki wartość ta wyniosła 84,1 %.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 roku w powiecie monieckim wynosiła 185,7 km a 45,4% ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwięcej w gminie Knyszyn – 62,0%, natomiast najmniej w gminie Jasionówka – 21,7%. W gminie Mońki ta wartość wyniosła 61,1 % W 2016 roku 47,1% mieszkańców powiatu korzystało z oczyszczalni ścieków. W mieście Mońki z wodociągu korzysta 95,8 % ogółu mieszkańców, a z kanalizacji 91,2 %. Długość sieci kanalizacyjnej to 41,7 km, a wodociągowej 35,2 km. Ścieki komunalne, przemysłowe oraz deszczowe z miasta Mońki trafiają do rzeczki Tagonki a z niej do rzeki Nereśl.

W latach 2011-2016 na terenie gminy Mońki w ramach programu monitoringu wód płynących prowadzono badania w wybranych JCWP rzek Nereśli i Czarnej Strugi i uzyskano następujące rezultaty:

Stan / potencjał ekologiczny:

Czarna Struga – słaby stan ekologiczny

Nereśl od źródeł do Rumejki – umiarkowany stan ekologiczny

Stan chemiczny:

Czarna Struga – stan chemiczny poniżej dobrego

Nereśl od źródeł do Rumejki – stan chemiczny dobry

Stan wód:

Czarna Struga – zły stan wód

Nereśl od źródeł do Rumejki – zły stan wód

Zlewnie JCWP rzecznej RW20001726276 Czarna Struga oraz JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajdują się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

W mieście Mońki z wodociągu korzysta 95,8 % ogółu mieszkańców, a z kanalizacji 91,2 %. Długość sieci kanalizacyjnej to 41,7 km, a wodociągowej 35,2 km. Ścieki komunalne, przemysłowe oraz deszczowe z miasta Mońki trafiają do rzeczki Tagonki a z niej do rzeki Nereśl.

Jednolite części wód podziemnych

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin.

W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych wód podziemnych z otworu pomiarowego w Mońkach odpowiadała III klasie – woda zadowalającej jakości. Stwierdzono podwyższoną zawartość wapnia, jonów wodorowęglanu i azotanów. Ogólnie stan chemiczny wód oceniono jako dobry.

W 2016 r. przeprowadzono badania stanu chemicznego wody (PIG). Wykonano je w otworach w miejscowości Gugny (32 JCWPd) oraz Zajki (52 JCWPd). W obu otworach w miejscowości Gugny uzyskano I klasę jakości wody, w miejscowości Zajki była to klasa IV. Na wynik miały wpływ podwyższona zawartość ogólnego węgla organicznego i żelaza.

W 2016 r. wykonano również badania wód podziemnych przy składowiskach:

1. SOK w Zastoczcu.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Z piezometru P3 nie pobrano wody, gdyż był suchy. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości ze względu na wartości OWO. Pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie klas I-III. Wodę podziemną z piezometru P2 sklasyfikowano jako wodę II klasy jakości, którą zdeterminowała wartość cynku (Zn). Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klasy I.

2. SOK w m. Świerzbienie.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P1 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości, ze względu na wartości cynku (Zn) oraz WWA. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-III. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P2 sklasyfikowano jako wodę III klasy jakości. Wodę podziemną ujmowaną piezometrem P3 sklasyfikowano jako wodę V klasy jakości, ze względu na wartość cynku (Zn) w II serii badań. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-IV.

3. SOK w Jasionówce.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w dwóch seriach badań. Wody z piezometrów P1, P2 oraz P3 odpowiadały I klasie jakości wód.

4. SOK w Jaświłach.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W ocenie nie brano pod uwagę wyników kadmu (Cd), ponieważ granica oznaczalności tego pierwiastka była zbyt wysoka w odniesieniu do granic oznaczalności klas jakości wód. Na całej sieci monitoringowej wartości ołowiu (Pb) kształtowały się na poziomie poniżej granicy właściwej dla klasy III, a wartości rtęci (Hg) poniżej granicy klasy IV. W P1 oraz P3 w I serii badań wartość miedzi (Cu) odpowiadała III klasie jakości. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II.

Odpady przemysłowe

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu monieckiego w 2016 r. wyniosła 126,1 tys. ton co stanowiło 19 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa. W 2016 r. ilość odpadów przemysłowych poddanych procesom odzysku wyniosła 99 %.

Odpady komunalne

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2016 r. zebrano 6443,87 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 155,5 kg/rok. Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania. Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów, zmieszane odpady komunalne, odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk), pozostałości po sortowaniu odpadów komunalnych przeznaczone do składowania należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te powinny zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami (z wyjątkiem kierowania ich do instalacji zastępczej wyznaczonej w Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami w sytuacji awaryjnej lub braku RIPOK).

Odpady niebezpieczne

W bazie WSO 6 w 2016 roku zgromadzono informacje o 69 producentach odpadów niebezpiecznych. Pod względem ilości najwięcej odpadów wytworzyło przedsiębiorstwo Innowacje i Środowisko Sp. z o.o. – 75,8 oraz "PRO-EKO SERWIS" Sp. z o.o. – 68,3 ton. Do znaczących wytwórców odpadów należało również Przedsiębiorstwo "TOOLCO" Kazimierz Mitroszewski – 30,5 ton oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach – 16,2 ton. Na terenie powiatu wytworzono 213,9 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 259,5 ton, natomiast odzyskano w instalacji 288,3 ton. Zbieraniem zajmowały się 4 specjalistyczne firmy posiadające odpowiednie zezwolenia, a unieszkodliwianiem w instalacjach – 1 firma. Największą grupę stanowiły materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – 147,5 ton.

Hałas komunikacyjny i przemysłowy

Na terenie powiatu w roku 2016 Inspektorat przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w Mońkach. Badania miały na celu określenie stopnia uciążliwości drogi krajowej nr 65 przebiegającej przez miasto.

Wyniki badań wykazały, że 2,8 % ogólnej liczby mieszkańców Moniek eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika L DWN >55dB, a 2,2% ogólnej liczby mieszkańców eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika L N >50dB przekroczenia norm dopuszczalnych hałasu.

Pola elektromagnetyczne

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdza się, iż w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Ochrona środowiska przed awariami

Jedynym zakładem, który jest brany pod uwagę w zakresie poważnych awarii, na terenie powiatu monieckiego, poza stacjami paliw płynnych, jest Moniecka Spółdzielnia Mleczarska, ul. A. Mickiewicza 62. Głównym źródłem zagrożenia na terenie zakładu jest instalacja chłodnicza, w której stosowanym czynnikiem jest amoniak. Maksymalna pojemność instalacji amoniakalnej to ok. 10 Mg amoniaku. Kontrola nie stwierdziła uchybień mających wpływ na bezpieczeństwo jak i zagrożenie skażeniem środowiska.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

W granicach projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występują obszary lub projekty podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Realizacja ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wpłynie negatywnie na obszary NATURA 2000.

Na terenie objętym opracowaniem nie stwierdzono występowania chronionych gatunków oraz pomników przyrody. W związku ze znacznymi odległościami od obszarów chronionych, sposobem zmiany zagospodarowania i niewielkim zakresem zmian, zmiana planu nie wpłynie na obszary chronione. Wprowadzone ustalenia zmiany miejscowego planu uwzględniają przepisy prawa dotyczące ochrony środowiska.

Większość terenów opracowania (w tym wszystkie wyznaczone pod użytkowanie rolnicze) znajduje się na obszarze zlewni JCWP rzecznej RW20001726276 Czarna Struga oraz JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki, które są ujęte w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajduje odzwierciedlenie podstawowa zasada krajowej polityki ekologicznej przyjętej w Polityce ekologicznej państwa – zasada zrównoważonego rozwoju. Założenia Polityki ekologicznej państwa nawiązują do ustaleń przyjętych podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja w sprawie różnorodności biologicznej) i obowiązujących deklaracji, rezolucji i zaleceń.

W strukturze przyrodniczej obszaru objętego projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie stwierdzono obszarów, które kwalifikowałyby się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych (ECONET, NATURA 2000, CORINE Biotops, EMERALD).

7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko

Wpływ projektowanego zagospodarowania obszaru objętego projektem rozpatrzony został poprzez zbadanie zagrożeń środowiska takich jak:

- zanieczyszczenie powietrza,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie gleb,
- emisję hałasu,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Lp	Elementy środowiska	Rodzaj oddziaływania
1	2	3
1.	Różnorodność biologiczna	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe – na terenach wyznaczonych pod zabudowę nastąpi ograniczenie bioróżnorodności związane z dostosowaniem flory, a przez to i fauny. Na terenie wydobywania surowców mineralnych w trakcie eksploatacji dojdzie do poważnego ograniczenia bioróżnorodności. Właściwie przeprowadzona rekultywacja po zakończeniu eksploatacji umożliwi powrót do stanu pierwotnego. Mało znaczące.
2.	Ludzie	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – nowe miejsca pracy, wzrost gospodarczy, nowe tereny zabudowy i zamieszkania.
3.	Zwierzęta	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – tereny mieszkalne i usług wypełnią się nowymi zabudowaniami zwiększając presję człowieka na środowisko – stałe, mało znaczące.
4.	Rośliny	Brak oddziaływania.
5.	Woda	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – wyznaczenie terenów rolniczych na zlewniach wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Mało znaczące w przypadku właściwego dozowania nawozów oraz ze względu na ograniczony zakres zmian. Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – nowe tereny zabudowy mieszkalnej na obszarach pozbawionych sieciowego odbioru zanieczyszczeń. Mało znaczące.
6.	Powietrze	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – nowe źródła małej emisji na terenach zabudowy mieszkalnej. Mało znaczące
7.	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie, krótkoterminowe, chwilowe, negatywne - usunięcie gleby na terenie budowy, zajęcie pod drogi tymczasowe i place manewrowe. Mało znaczące.
8.	Krajobraz	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe – nowe tereny zabudowy mieszkalnej. Mało znaczące.
9.	Klimat	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne - nowe źródła małej emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Ze względu na skalę mało znaczące.
10.	Zasoby naturalne	Brak oddziaływania.
11.	Zabytki	Brak na terenie objętym opracowaniem.
12.	Dobra materialne	Brak oddziaływania.
13.	Natura 2000	Brak oddziaływania.

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki ma na celu dopuszczenie możliwości zagospodarowania części terenów gminy w następujący sposób:

- a) przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego działek lub ich części nr geodezyjny we wsiach:

- Zblutowo – 22/1, 43, 53, 153, 161/1,
  - Rybaki – 13/5, 13/6, 40/5,
  - Oliszki – 8/9, 8/10, 8/11, 8/12,
  - Kołodziej – 94/1, 94/2, 94/3, 119/6
  - Moniuszeczki – 12,
  - Ciesze – 66/3,
  - Sikory – 25/1, 62,
  - Potoczyna – 236,
  - Hornostaje – 68/4, 98, 303;
- b) przeznaczenie pod zabudowę usługową działek lub ich części nr geodezyjny we wsiach:
- Zblutowo - 89, 155/5,
  - Hornostaje – 56;
- c) przeznaczenie pod zabudowę zagrodową części działki nr geodezyjny 168/7 we wsi Żodzie,
- d) przeznaczenie pod zabudowę przemysłowo-składową części działki nr geodezyjny 1/25 we wsi Świerzbienie,
- e) przeznaczenie pod tereny rolne działek lub ich części nr geodezyjny we wsiach:
- Kuczyn – 5/5,
  - Świerzbienie – 14,1,
  - Waśki: 11/1, 38/4, 38/6 (po podziale 38/10).

Na terenach z podpunktów a) – d) dopuszcza się ponadto lokalizowanie urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych, parkingów i garaży oraz budynków gospodarczych niezbędnych do obsługi obszaru a na budynkach i terenie - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru, o mocy nie większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U z 2018 r. poz. 1269, 1276, 1544, 1629, 1669 z późn. zm.).

Obszary prawnie chronione:

Na terenie gminy Mońki znajdują się obszary prawnie chronione. Są to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006), Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008) oraz otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego. Tereny, na których w planie ustala się rodzaj zagospodarowania nie znajdują się na obszarach chronionych, ani w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Najbliżej, w odległości prawie 2,5 km od otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego i ponad 4 km od Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Biebrzańska” oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy”, znajdują się tereny wyznaczone pod zabudowę rodzinną w obrębie Rybaki, kolejne przeznaczone pod zabudowę zagrodową, znajdują się pół kilometra dalej. Ze względu na odległość oraz rodzaj zagospodarowania, żaden z terenów wyznaczonych w zmianie planu nie będzie wpływał na obszary Natura 2000 oraz Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Część terenów wyznaczonych w zmianie planu znajduje się w zasięgu przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy – Puszcza Knyszyńska Zachodni (GKPn-3B). Korytarze ekologiczne nie podlegają prawnej ochronie, lecz ze względu na funkcję jaką pełnią (zapewnienie możliwości przemieszczania się zwierząt pomiędzy obszarami ochrony), to dotyczące ich ustalenia należy rozpatrywać w kwestii zgodności z zadaniami ochronnymi obszarów Natura 2000. W przebiegu korytarza ekologicznego znajduje się pięć wyznaczonych w zmianie planu terenów:

- 168/7 Żodzie – zabudowa zagrodowa. W chwili obecnej jest to teren zabudowany, mieszkalny, sąsiadujący z innymi terenami zabudowanymi. Zmiana jego zagospodarowania nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 11/1 Waśki – tereny rolne. Zmiana zagospodarowania nie wiąże się ze zwiększoną obecnością człowieka, ani pojawieniem się barier i nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 25/1, 62 Sikory – zabudowa jednorodzinna. Teren – z już istniejącą zabudową zagrodową. Zmiana na zabudowę jednorodziną nie wpłynie w znaczący sposób na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.
- 38/4 Waśki (częściowo) – tereny rolne. Obecnie staw gospodarczy. Zmiana zagospodarowania nie wpłynie na funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

Na terenach objętych opracowaniem nie stwierdzono występowania chronionych gatunków oraz pomników przyrody.

Zlewnie JCWP rzecznej RW20001726276 Czarna Struga oraz JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajdują się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267). Na tym obszarze znajdują się tereny wyznaczone w zmianie planu do użytkowania rolnego – dz. nr geod 11/1, 38/4 i 38/6 w Waškach, 5/5 w Kuczynie oraz 14/1 w Świerzbieniach. W tym ostatnim przypadku przez teren opracowania przepływa rzeka Nereśl, w związku z czym zagrożenie przedostania się związku azotu jest bezpośrednie. Niedbałość w dozowaniu nawozów zwiększa ryzyko przedostawania się związków azotu do wód powierzchniowych. Ze względu na znikomą procentowo powierzchnię terenów wyznaczonych w zmianie planu pod rolnictwo do obecnie użytkowanych w ten sposób na terenie zlewni, zagrożenie nie jest znaczące.

Część terenów objętych opracowaniem znajduje się w pobliżu ponadlokalnej infrastruktury komunikacyjnej:

- 22/1 (część) Zblutowo – zabudowa jednorodzinna – znajduje się pomiędzy drogą krajową 65 i linią kolejową,
- 40/5 Rybaki – zabudowa jednorodzinna – 130 m od drogi krajowej 65,
- 168/7 Żodzie – zabudowa zagrodowa – 25 m od linii kolejowej.

Taka lokalizacja niesie ze sobą ryzyko przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu i w przypadku dz. nr 22/1 w Zblutowie należy zastosować rozwiązania separujące zabudowę mieszkalną od źródeł hałasu (np. nasadzenia roślin wysokich, ekrany akustyczne). W pozostałych przypadkach wyznaczone tereny nie graniczą bezpośrednio z ciągami komunikacyjnymi oraz są oddzielone od nich pasem wysokiej zieleni, co ogranicza negatywne oddziaływanie hałasu.

Zmiana zagospodarowania dotyczy terenów zanitropizowanych, zabudowanych oraz o charakterze rolniczym. W jednym przypadku chodzi o staw gospodarczy (dz. nr geod. 38/4 w obrębie Waški). Część wyznaczonych terenów (wszystkie usługowe i większość mieszkaniowych w obrębach Ciesze, Kołodziej, Kuczyn, Moniuszczki, Oliszki i Zblutowo) znajduje się w pasie do 1 km w kierunkach południowym i zachodnim od miasta Mońki. Tereny te są częścią istniejącej zabudowy lub jej uzupełnieniem i wpisują się w proces suburbanizacji miasta Mońki.

Zwiększy się zakres obecność człowieka (hałas, nowe ogrodzenia, zwiększony ruch komunikacyjny), co będzie wpływać na ilość dostępnego miejsca dla wędrowek zwierząt. Szczególnie jest to widoczne w przypadku terenów na dz. nr geod. 62 i 25/1 obręb Sikory, które graniczą z lokalnym korytarzem ekologicznym jakim jest dolina rzeka Nereśl. Pewnym zagrożeniem dla celów środowiskowych jednolitych części wód jest nowa zabudowa mieszkalna na terenach pozbawionych sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W przypadku braku dbałości o stan zbiorników szczelnych może to prowadzić do zanieczyszczenia wód gruntowych i podziemnych.

Oceniając całościowo, to skala i rodzaj oddziaływania wprowadzanych zmian w powiązaniu z brakiem bezpośredniego wpływu na obszary chronione, nie są na tyle znaczące by zagrozić celom zadań ochronnych obszarów chronionych i celom środowiskowym jednolitych części wód.

Wpływ planowanych zmian na jakość powietrza oraz klimat będzie wynikał z pojawienia się nowych źródeł emisji. Ze względu na ich charakter i ilość – ogrzewanie budynków mieszkalnych – będzie nieznaczny. Negatywny wpływ zmian klimatu na tereny ujęte w zmianie planu w chwili obecnej jest trudny do oszacowania. Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

W przypadku, gdy na terenie objętym zmianą zagospodarowania występuje gatunek chroniony, należy natychmiast przerwać prace mogące negatywnie wpłynąć na jego przedstawicieli. Podstawy prawne ochrony gatunkowej ustala ustawa o ochronie przyrody, a szczegółowe jej zasady oraz wykazy gatunków chronionych określa minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia publikowanego w Dzienniku Ustaw (dodatkowe gatunki mogą być objęte ochroną w danym

województwie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska). W stosunku do gatunków objętych ochroną gatunkową obowiązują określone zakazy (zabijania, zbierania, przetrzymywania, niszczenia ich siedlisk, handlowania, wywożenia za granicę, płoszenia itp.). Na odstąpienie od zakazów zezwolenie wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub regionalny dyrektor ochrony środowiska. W zasięgu istotnego oddziaływania zmiany planu nie występują cenne elementy flory, fauny, grzybów oraz siedlisk i w związku z tym nie przewiduje się na nie negatywnego oddziaływania planowanej inwestycji na etapie eksploatacji.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W zmianie planu przyjmuje się założenia mające wpływ na ochronę środowiska:

- 1) dopuszczalne poziomy hałasu obowiązujące dla terenów chronionych akustycznie powinny odpowiadać szczegółowym przepisom odrębnym w tym zakresie,
- 2) dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu, alarmowe poziomy niektórych substancji w powietrzu oraz marginesy tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji, według przepisów odrębnych,
- 3) zakaz wprowadzania do wód lub ziemi ścieków nie spełniających warunków określonych w przepisach odrębnych,
- 4) obowiązek uwzględniania wymogów ochrony środowiska zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 5) stosować system gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantujący ochronę środowiska;

Podczas realizacji inwestycji należy korzystać z najlepszych dostępnych rozwiązań i najbezpieczniejszych dla środowiska naturalnego.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Na etapie sporządzania projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mońki przyjęto rozwiązanie zaproponowane przez zainteresowane strony i uwzględnione w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki.

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Mońki nie napotkano na istotne trudności.

10. Materiały źródłowe

- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r. (2016 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu monieckiego.
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Mońki
- Strategia Rozwoju Gminy Mońki, 2000 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 (Uchwała Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXII/280/16 z dn. 19 grudnia 2016 r.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – „Prawo ochrony środowiska” (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 799, 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722.);
- ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2012 poz. 358),
- ustawa z dn. 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1161),
- pozostałe dokumenty, materiały planistyczne, w tym programy zawierające zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiały przyrodnicze, inwentaryzacyjne i studialne dotyczące środowiska,

- ze stron internetowych: www.mos.gov.pl, www.wrotapodlasia.pl, <http://geoportal.kzgw.gov.pl>, www.wios.bialystok.pl; www.bialystok.lasy.gov.pl, www.geoportal.gov.pl;
- własne wizje terenowe,

Opracował:
Piotr Tomasz Piotrowski

Oświadczenie

autora prognozy o spełnianiu wymagań, o których mowa w art. 74a ust 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).

Ja, niżej podpisany Piotr Tomasz Piotrowski, jako autor „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki”, oświadczam, iż spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Piotr Tomasz Piotrowski